

DIPLOMATSKI ZVEZEK

št. 10
januar 2025

28. posvet slovenske diplomacije, Brdo pri Kranju / Avtor: MZEZ

“Naša dolžnost je, da ohranjamo dobro podobo Slovenije v svetu.”

Tanja Fajon
ministrica za zunanje in evropske zadeve

UVODNIK

Drage bralke in dragi bralci,

v novo leto vstopamo z novim elanom in energijo, ki ju črpamo iz niza lanskih uspehov. Na rednem diplomatskem posvetu, ki je potekal med 18. in 20. decembrom 2024, so vodilni v naši državi izrekli veliko pohval slovenski diplomaciji. Srečanje vseh slovenskih veleposlanikov je sovpadlo tudi s sprejetjem nove slovenske zunanjepolitične strategije, ki s posodobitvijo odraža duh časa in se odziva na povečano nepredvidljivost v mednarodnem okolju. O obeh poročamo v tej številki Diplomatskega zvezka, ki z novim letom dobiva tudi nekoliko posodobljeno grafično preobleko in bo začel izhajati tudi v angleškem jeziku.

Predstavljamo vam pobudo MED9, ki ji bo letos predsedovala prav Slovenija. Preberite si, kakšne izzive in priložnosti to prinaša za našo državo. Nedvomno vsak tovrsten projekt prinaša odgovornost ter ob kakovostni izvedbi tudi prepoznavnost in povečanje ugleda države. To je mogoče doseči tudi s promocijskimi aktivnostmi in strateškim komuniciranjem, o čemer razmišlja kolegica Kristina Plavšak Krajnc. BSF pa tokrat poroča z dogodka o Sudanu, ki so ga organizirali novembra lani.

Sledi niz prispevkov, ki govorijo o Latinski Ameriki. Poročamo o še enih uspešno izvedenih Dnevih Latinske Amerike in Karibov, ki predstavljajo vedno pomembnejšo odskočno desko za poglobljanje odnosov med Slovenijo in to regijo. V rubriki *Bilo je...* se spominjamo številnih Slovencev, ki so v jugoslovanski diplomatski službi delali v Latinski Ameriki, veleposlaništvo v Braziliji pa poroča, kako sta v Boliviji slovenska organizatorja mednarodnega festivala dokumentarne fotografije privabila na tisoče obiskovalcev.

Uspešno in čim mirnejše leto 2025 vam želimo.

Veleposlanica Sabina R. Stadler, urednica

VSEBINA

- nova Strategija zunanje politike Republike Slovenije
- 28. posvet slovenske diplomacije
- Predsedovanje MED9
- Razmišljamo: Strateško komuniciranje in promocija držav
- BSF: Konflikt v Sudanu
- Bilo je...: Slovenski diplomati in Latinska Amerika
- DKP - tokrat izbrano: VP Brasilia
- Zadnja stran

NOVA STRATEGIJA ZUNANJE POLITIKE

Zavedajoč se hitrosti razvoja in sprememb v globalnem okolju, smo želeli sestaviti strateški dokument, ki bi bolje odrazil čas, kakršnega še ni bilo in v katerem sedaj živimo, ter ponudil okvir odzivanja naše države v takšnem nemirnem mednarodnem prostoru.

Ministrca Fajon je novo strategijo predstavila na novinarski konferenci po seji vlade, 18. decembra 2024 / Avtor: MZEZ

Želeli smo dokument, ki bi bil moderen, kratek, jasen, aktualen in berljiv. Sledili smo trendom pisanja strateških usmeritev v svetu, tudi glede izrazja in oblike. Trudili smo se z bolj razumljivim in poljudnim jezikom, da bi dokument lahko (pre)bral in razumel čim širši krog ljudi. Želeli smo strategijo, ki bi – hitrosti mednarodnega dogajanja navkljub – ostala relevantna dlje časa. Zato v njej ni podrobnosti o posameznih krizah, ukrepih in instrumentih, ampak navaja usmeritve za naprej. Podrobnosti bodo razdelane v različnih operativnih dokumentih.

Na eni strani bodo to letni implementacijski načrti dela MZEZ in na drugi področni, tematski in geografski izvedbeni dokumenti (kot so smernice, akcijski načrti, regijske strategije).

Po več kot treh desetletjih obstoja in izkušenj slovenske diplomacije smo z novo strategijo poskusili zajeti prednostna področja, načela in pristope dela, ki odražajo podobo slovenske zunanje politike in identiteto slovenske diplomacije, tudi nacionalno identiteto ter interese. Tako strategijo – po kratkih uvodnih izhodiščih – začnemo s štirimi načeli, ki poudarjajo konsistentnost in načelnost delovanja Slovenije na zunanjepolitičnem področju. Ta so: VKLJUČENOST, ODGOVORNOST, VARNOST, SOLIDARNOST. Ti štirje ključni pojmi slovenske diplomacije so tudi glavni del naslova nove strategije. V naslov pa smo dodali še peti ključni pojem, to je ZNANJE. V teh petih točkah je izhodišče za naše delovanje, uspeh, prepoznavnost in mednarodni ugled.

Slovenija je in ostaja aktivna članica mednarodne skupnosti. Po razlagi načel našega delovanja strategija Slovenijo umesti v mednarodni prostor, in sicer jo najprej predstavi v Evropi kot soseda, evropsko državo, odgovorno članico EU in zanesljivo zaveznico v Natu, za tem pa tudi v svetu, kjer se pogumno in odgovorno sooča z aktualnimi izzivi in na kar nekaj področjih predstavlja enega vodilnih globalnih glasov.

Sklepni del strategije prinaša predloge za odzivanje na aktualne tematske in geografske izzive, ki – napisani v prihodnjiku – predstavljajo vizijo oz. usmeritve za ustrezno nadaljevanje aktivnosti Slovenije v mednarodnih odnosih v prihodnje. Kompleksnost aktualnih globalnih razmer, naraščajoča nepredvidljivost in nove grožnje terjajo večjo prilagodljivost, interdisciplinarne rešitve in celostni pristop v zunanji politiki in diplomaciji. V strategiji kot načrt našega delovanja v ospredje postavljamo sedem prednostnih odzivov, ki so prežeti s prednostnimi temami glede načel, elementi slovenskih prednosti ter dodane vrednosti in nenazadnje tudi z nujnostjo večanja lastne odpornosti. Dodali smo tudi osem konkretnih ciljev (in takšno omejeno število je novost): čeprav so zastavljeni nekoliko širše, nam bodo pomagali pri konkretnem spremljanju njihovega izvajanja in doseženega napredka – tako na letni ravni kot za ocenjevanje uspehov posamezne vlade.

VKLJUČENOST
ODGOVORNOST
VARNOST
SOLIDARNOST
ZNANJE

Novo slovensko strategijo zunanje politike najdete [TU](#).

28. POSVET SLOVENSKE DIPLOMACIJE

Skupinska fotografija s predsednikom vlade dr. Robertom Golobom / Avtor: MZEZ

Pred koncem leta 2024 je potekal letni posvet slovenske diplomacije, ki pomeni večdnevno srečanje vseh slovenskih vodij diplomatskih in konzularnih predstavništev, torej veleposlanikov in generalnih konzulov, z vodstvom ministrstva za zunanje in evropske zadeve ter kolegi veleposlaniki, ki službujejo v notranji službi v Ljubljani. Takšni posveti služijo strateški izmenjavi mnenj in usmeritev za naprej, za zunanjepolitične analize in razprave ter za iskanje skupnih rešitev in odgovorov na globalne izzive.

V uvodnem nagovoru je ministrica Tanja Fajon predstavila največje dosežke slovenske diplomacije v letu 2024, s katerimi je Slovenija pustila prepoznavno sled. Poudarila je, da smo lahko ponosni na doseženo, čeprav nam to leto ni prizanašalo s tempom sprememb, nenačrtovanih izzivov in potreb po diplomatskem angažmaju.

Nagovor ministric Tanje Fajon
Avtor: MZEZ

Takšno vrsto dela in zanosa je napovedala tudi za naprej, saj bo letošnje leto prav tako (ali pa še bolj) turbulentno in nepredvidljivo: pričakujemo lahko nadaljevanje merjenja moči, krhanje spoštovanja mednarodnega prava in človekovih pravic ter zaostrovanje mednarodnih razmer. 2025 bo tudi leto številnih obletic (mdr. 80 let OZN in konca 2. svetovne vojne, 50 let Helsinške listine, 20 let BSF), nadaljuje se članstvo v Varnostnem svetu, predsedujemo pobudi MED9, ponašamo se z Evropskoprestolnico kulture, pripravljamo se na tretje članstvo v Svetu za človekove pravice – in še bi lahko naštevali. Za vse to in še več se bomo povezovali s podobno mislečimi, utrjevali slovensko prepoznavnost in ugled ter si prizadevali za utrjevanje doseženega političnega kapitala. To je tudi dobra popotnica za njegovo strateško unovčevanje v prihodnje.

Celoten ministričin govor je dostopen [tukaj](#).

Zbrane diplomate so nagovorili tudi predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar, predsednik vlade dr. Robert Golob in predsednica Državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič. Vsi so se osredotočili na načelnost, vrednote in sodelovanje kot vodilo slovenskega diplomatskega delovanja in na prepoznavnost oz. znamčenje slovenske mednarodne aktivnosti. Še naprej je treba povečevati ugled naše države in ohranjati prepoznavnost slovenskega glasu. Kot je poudarila predsednica države – zavedati se moramo pravice in dolžnosti »ne biti tiho«. Predsednik vlade se je zavzel za delovanje Slovenije z globalno perspektivo, torej z aktivnim prispevkom h globalnemu miru, stabilnosti in redu. Predsednica Državnega zbora je podprla krepitev vloge Slovenije kot graditeljice mostov. Vsi so pohvalili odlično in predano delo slovenske diplomacije.

Razprave so potekale v več panelih in o različnih temah: od poglobljanja in širitve EU do varnostnih vprašanj, od konkurenčnosti do globalnih trendov, od kulturnih in zamejskih tem do izzivov lastnega sistema in delovanja. Pri tem se je vrhu slovenske diplomacije pridružilo šest ministrov in še nekateri drugi visoki predstavniki državnih institucij.

S predsednico države Natašo Pirc Musar
Avtor: MZEZ

Nagovor predsednice Državnega zbora mag. Urške Klakočar Zupančič / Avtor: MZEZ

SLOVENIJA PREVZELA PREDSEDOVANJE SKUPINI MED9 S SKUPNIM DELOVANJEM ZA BOLJ ODPORNO EU IN SREDOZEMLJE

Januarja 2025 je Slovenija od Cipra prevzela predsedovanje neformalni skupini devetih podobno mislečih sredozemskih držav članic EU – Cipra, Francije, Grčije, Hrvaške, Italije, Malte, Portugalske, Slovenije in Španije – MED9. MED9 je bil ustanovljen leta 2013 na pobudo Španije in Cipra, cilj pa je bila koordinacija stališč na področjih v skupnem interesu znotraj EU.

Države MED9 predstavljajo kar tretjino držav članic EU oziroma 45 % prebivalstva EU, zato so se države v okviru MED začele aktivneje povezovati za tesnejše sodelovanje in usklajevanje glede aktualnih zadev in aktivnosti znotraj EU in v Sredozemlju. Slovenija se je skupini MED9 pridružila leta 2021.

Predsedovanje MED9 prevzema prvič, in sicer na pobudo predsednika vlade dr. Roberta Goloba, sprejete v deklaraciji iz Pafosa, ki je bila oblikovana na vrhu skupine oktobra 2024 na Cipru. V MZEZ je bila ustanovljena Projektna skupina za koordinacijo priprav, organizacije in izvedbe predsedovanja Slovenije MED9, ki bo svoj vrhunec doseglo z zasedanjem oktobra letos v Sloveniji.

Vloga držav MED9 znotraj EU in v južni sosesčini

Geografska lega in podobni interesi držav EU ob sredozemskem morju so bili tisti, ki so države pritegnili k neformalnemu sodelovanju, zato ni naključje, da je prav Sredozemlje tisto, ki je v osrčju aktivnosti devetih držav članic EU. Na eni strani gre za krepitev sodelovanja sredozemskih držav članic EU glede pomembnih zadev EU in usklajevanje stališč pred zasedanji Evropskega sveta za doseganje večje konvergence pogledov na področjih v skupnem interesu, s tem pa krepitev vpliva MED9 znotraj EU in v Sredozemlju.

Na drugi strani se MED9 zavzema za večjo vidnost in spodbujanje razprav glede »sredozemskih« prednostnih področij znotraj EU ter za krepitev sodelovanja z južnim sosedstvom kot strateškim partnerstvom EU. Pri tem ne gre le za vprašanja varnosti in stabilnosti v regiji, ampak tudi za vprašanja drugih skupnih izzivov in priložnosti, ki združujejo vse obale Sredozemlja (soočanje z negativnimi posledicami podnebnih sprememb, energetska in prehranska varnost, migracije, voda, mladi, zeleni prehod, gospodarski razvoj ipd.).

Za Sredozemlje se v tem mandatu Evropske komisije s posebno komisarko, pristojno za Sredozemlje, obetata tudi večja pozornost in pomembnost sredozemskih vidikov in politik v okviru EU. Najava priprave novega pakta za Sredozemlje predvideva vzpostavitev celovitih partnerstev in bolj celostnega pristopa na področju naložb, gospodarske stabilnosti, delovnih mest, energije in prometa, varnosti, migracij ipd.

Sodelovanje držav članic MED9 poteka v obliki rednih neformalnih usklajevanj pred ministrskimi srečanji oziroma srečanji voditeljev EU. Prav tako sodelujejo na tematskih zasedanjih, namenjenih pregledu uresničevanja skupnih zavez na ministrski ravni, na rednih srečanjih ministrov oziroma državnih sekretarjev, pristojnih za zadeve EU (format GAC), ki služijo pripravam na vrh MED9 – to je zadnji in najpomembnejši dogodek vsakoletnega predsedovanja.

Predsedovanje Slovenije MED9 v 2025

Po treh letih članstva v MED9 bo Slovenija v letu 2025 prvič predsedovala tej skupini. Predsedovanje Slovenije je rezultat dolgotrajnih prizadevanj za večjo prisotnost in prepoznavnost v Sredozemlju. Slovenija ceni MED9 kot forum enako mislečih držav za poenotenje stališč in kot priložnost za bolj vidno uveljavljanje skupnih prednostnih nalog MED9 v EU pri aktualnih temah (npr. podpora širitvi na Zahodni Balkan, stališče do ekonomsko-finančnih tem, podnebnih sprememb, energetike, digitalizacije). Svoje aktivnosti v Sredozemlju Slovenija krepi z večjo vidnostjo v Uniji za Sredozemlje in podporo njenemu preoblikovanju v močnejšega regionalnega akterja. Prav tako krepi podporo Evro-sredozemski univerzi EMUNI s sedežem v Piranu in pobudi o vzpostavitvi fundacije za opolnomočenje sredozemskih študentov (EMSEF), ki jo je že predstavila v MED9.

Kot nestalna članica Varnostnega sveta OZN je most med različnimi formacijami s spodbujanjem prioritet na področju miru, varnosti, podnebja, vode, preprečevanja konfliktov in žensk, ki so aktualne tudi v regiji MED9. Pri predsedovanju Barcelonski in Vodni konvenciji se zavzema za varstvo voda in trajnostno Sredozemlje. Slovenija lahko tako glede na svoje izkušnje, lego, izpostavljenost zunanjim dejavnikom in tveganjem pomembno prispeva h krepitvi odpornosti in pomenu MED9 v EU in v partnerstvu za Sredozemlje. Nujni izzivi in skupni interesi v regiji, kot so blaženje posledic podnebne krize, energetska in prehranska varnost, migracije in mobilnost, visoko šolstvo, zahtevajo tesnejše sodelovanje in skupne rešitve. To kliče po več sodelovanja z državami južnega sosedstva in Zahodnega Balkana kot dela Sredozemlja. Slovenija na geostrateškem stičišču evro-sredozemskega prostora (EU, Zahodni Balkan, evropski jug) lahko poleg nadaljnje podpore širitvi EU na Zahodni Balkan hkrati pomaga tudi pritegniti države te regije k večji angažiranosti v Sredozemlju.

V času predsedovanja bo Slovenija pri delovanju v EU namenila posebno pozornost Sredozemlju, in sicer s poudarkom na večji vidnosti in prepoznavnosti MED9 v EU, iskanju sinergij med MED9 in Unijo za Sredozemlje, na »več Sredozemlja v EU« ter na krepitvi odnosov med EU in južnim sosedstvom. Slovenija se bo v vlogi predsedujoče zavzemala za krepitev sodelovanja MED9 na treh prednostnih področjih: 1) krepitev odpornosti, varnost in stabilnost, trajno upravljanje voda; 2) gospodarstvo in konkurenčnost in 3) opolnomočenje in izgradnja kapacitet. Pri tem si bo prizadevala izkoristiti potencial, ki ga MED9 omogoča pri uveljavljanju skupnih interesov v EU in v Sredozemlju, v odnosih v regiji in z državami južne soseščine.

Za priprave, organizacijo in izvedbo predsedovanja MED9 je bila v MZEZ vzpostavljena projektna skupina kot osrednja koordinacijska točka v Sloveniji. MZEZ načrtuje organizacijo enega ali dveh ministrskih zasedanj – zagotovo bo to junijsko zasedanje ministrov oziroma državnih sekretarjev za zadeve EU, ki mu bo predsedoval državni sekretar Marko Štucin. Srečanje bo priprava na vrh voditeljev držav MED9 oktobra v Sloveniji. Poleg tega so resorna ministrstva izrazila interes za druga tematska ministrska srečanja, ki bodo potekala med majem in oktobrom – v Sloveniji ali ob robu zasedanj Sveta EU.

11. vrh voditeljev MED9, Pafos (Ciper), 11. oktober 2024 / Avtor: Andreas Loucaides, PIO

ŠESTI DNEVI LATINSKE AMERIKE IN KARIBOV

Mednarodna konferenca Dnevi Latinske Amerike in Karibov (LAK), ki jo pod okriljem BSF od leta 2018 organizira Sektor za Severno in Latinsko Ameriko ter Karibe Ministrstva za zunanje in evropske zadeve, je posvečena krepitvi odnosov in političnega dialoga ter sodelovanja z regijo LAK in njenimi državami. Dogodek na različne načine povezuje diplomate, predstavnike ministrstev, institucij, nevladnih in kulturnih organizacij, akademski svet in gospodarstvenike na področjih v skupnem interesu.

Na Dnevih LAK 2024 (20. in 21. november), ki jih je uradno odprla veleposlanica in v.d. generalne sekretarke MZEZ Barbara Žvokelj, je poleg veleposlanikov prvič sodeloval tudi visoki gost iz regije – generalni sekretar Združenja karibskih držav Rodolfo Sabonge.

Uvodno plenarno zasedanje 6. Dnevo LAK
Avtor: MZEZ

Osrednji dogodek konference je bila javna razprava v Cankarjevem domu o vlogi LAK v novih geopolitičnih okoliščinah, ki se je dotaknila izzivov v regiji in možnosti za sodelovanje ter je pritegnila veliko zanimanja. V sodelovanju z gospodarsko diplomacijo smo organizirali dogodek glede možnosti za prihodnje gospodarsko sodelovanje s posameznimi podjetji, posebej pa so bili predstavljeni dosežki na področju znanosti iz uglednih institucij oz. centra odličnosti. Udeleženci konference so se seznanili z aktivnostmi slovenske diplomacije ter zunanjepolitičnimi prednostnimi nalogami, tudi v okviru VS OŽN. Poskrbeli smo tudi za možnost izmenjave mnenj, vprašanja ter udeležencem dali priložnost, da nas seznanijo s svojimi prednostnimi nalogami in pobudami. Predstavniki regije so tak pristop sprejeli z izjemno naklonjenostjo in hvaležnostjo – tudi zato, ker gre za edinstveno konferenco, posvečeno regiji LAK, kar je v EU redkost.

Dnevi LAK delujejo kot forum z odprtim dialogom in izmenjavo stališč, znanj in najboljših praks ter tudi kot prostor za sklepanje novih partnerstev. Istočasno so okvir za krepitev in spodbujanje bilateralnega sodelovanja, ter boljšega razumevanja in reševanja regionalnih in globalnih izzivov v skupnem interesu, med drugim zelenega in digitalnega prehoda. Sektorski dialogi se posvečajo okoljskim vprašanjem, znanstveno-raziskovalnemu sodelovanju, digitalizaciji in umetni inteligenci ter tudi izzivom, povezanim z enakostjo spolov.

Panelna razprava Vloga LAK v novi geopolitični realnost
Avtor: Daniel Novakovič/STA

Med pomembnejše dosežke štejemo naš angažma na področju digitalizacije in umetne inteligence ter vidnost v okviru Digitalnega zaveznitva EU – LAK, ki predstavlja pomembno orodje za pospeševanje digitalne agende med regijama. Jeseni 2024 smo v Ljubljani gostili obisk strokovnjakov za umetno inteligenco iz nekaterih držav regije LAK v okviru programa TAIEX; sopedredujemo Delovni skupini za umetno inteligenco v okviru digitalnega spletišča za razvoj; aktivno smo vključeni v pripravo rezultatov s tega področja za vrh EU – CELAC (Kolumbija jeseni 2025).

ŠESTI DNEVI LATINSKE AMERIKE IN KARIBOV

In kakšen je ključni pomen Dnevov LAK za Slovenijo? Za Slovenijo ima negovanje odnosov in sodelovanje z državami iz regije – tudi z dogodki, kot so Dnevi LAK – posebno vrednost. Poleg rednih političnih in gospodarskih stikov ter sodelovanja Slovenije z regionalnimi institucijami tovrstne konference spodbujajo tesnejše politične, gospodarske, znanstvene in kulturne vezi. Zagotavljajo, da so partnerstva, ki temeljijo na skupnih vrednotah, načelih in interesih, obojstransko koristna – kar še zlasti velja v času našega članstva v VS OZN in pri odzivanju na globalne izzivov.

Dnevi LAK praviloma vključujejo tudi komponento medregijskega sodelovanja ter potrjujejo zavezanost in podporo Slovenije okrepljeni zavezi med EU in regijo LAK. Ta je v zadnjih dveh letih dobila nov zagon ter začrtala nadaljnje aktivnosti političnega in gospodarskega partnerstva. Sodelovanje pri reševanju globalnih vprašanj je skupni interes, še posebej v okviru OZN, ter dodatno zaokroža pomen in potrebo po tej vrsti povezovanja.

To smo dokazali tudi z Dnevi LAK 2024, ki so bili po ocenah sodelujočih in organizatorjev najuspešnejši doslej.

Gen. direktorica Mateja Norčič Štamcar in vodja pristojnega sektorja Anita Stankovič Pavlič z gosti
Avtor: Daniel Novakovič, STA

Razprava salvadorske veleposlanice Julie Emme Villatoro Tario na panelu v Cankarjevem domu
Avtor: Daniel Novakovič, STA

Zaključni nagovor državnega sekretarja Marka Štucina
Avtor: Daniel Novakovič, STA

STRATEŠKO KOMUNICIRANJE IN PROMOCIJA DRŽAV JAVNO KOMUNICIRANJE V ČASU GLOBALNIH KRIZ

Razmišlja: Mag. Kristina Plavšak Krajnc, Služba za strateške komunikacije

»Ničesar se ni treba bati, razen strahu samega.« Franklin Delano Roosevelt

Države in demokracije po vsem svetu se danes soočajo z zapletenimi globalnimi krizami brez primere, kot so pandemija korona virusa, migracije, konflikti in vojne, zlasti v Ukrajini in na Bližnjem vzhodu, podnebne spremembe, kibernetični napadi in razrast dezinformacij. Krize, ki jih doživljamo, nas postavljajo pred resne varnostne, okoljske, družbene, gospodarske in zdravstvene izzive, hkrati pa imajo na različnih področjih streznitvene, pogosto pretresljive učinke, ki jih ljudje občutimo zelo konkretno in neposredno.

Obstoječe upravljalne strukture, načini delovanja in življenja so v sodobnih krizah pod velikimi pritiski, precej bolj intenzivno si je treba prizadevati za reševanje zapletov in zagotavljanje normalnega delovanja. Vlade so ves čas v stanju kriznega vodenja, zaradi česar so odnosi z državljani težavni, tudi konfliktni, temu pa sledi izguba zaupanja. Nosilci javne oblasti so razpeti med vedno večjimi pritiski glede takojšnjega odzivanja v kriznih razmerah ter prizadevanji za bolj vsebinsko in kakovostno komuniciranje o vedno bolj kompleksnih temah.

Odločevalci in profesionalni komunikatorji v javnem sektorju morajo po eni strani čim hitreje pokazati rezultate, rešitve, ustrezne odzive, pri čemer naj bi bil upoštevan javni interes, po drugi strani pa se morajo posvetiti aktivnemu poslušanju svoje najpomembnejše javnosti – državljanov.

Kljub tem trendom javno komuniciranje ostaja v središču vodenja in reševanja trenutnih situacij in je še vedno zavezano svojemu osnovnemu poslanstvu. Izraz komunicirati izhaja iz latinske besede *communicare*, kar pomeni tudi deliti, sodelovati, graditi skupnost in ne le informirati, izmenjevati sporočila.

Glavna naloga javnega komuniciranja ostaja predstavljanje dela vlade in državnih organov ljudem, zagotavljanje transparentnosti in odgovornosti. Zato se javno komuniciranje novim razmeram ne prilagaja v svoji temeljni funkciji, temveč predvsem v načinu delovanja, pri čemer upošteva veliko hitrost komuniciranja, množico različnih informacij – in dezinformacij – ter razvejanost komunikacijskih kanalov in javnosti.

Poleg tradicionalnih odnosov z javnostmi in medijskih orodij je precejšnji poudarek namenjen družbenim medijem in digitalnemu komuniciranju, ob tem pa je pomembno krepiti neposredno, živo komunikacijo z državljani, tudi v njihovih lokalnih skupnostih.

Kako komunicirajo in kako »se tržijo« države?

»Modra politika, privlačna kultura in občudovanja vreden značaj prinašajo zunanjepolitične koristi.« Joseph S. Nye

»Države bodo verjetno bolj privlačne v postmodernih mednarodnih odnosih, če bodo pomagale oblikovati vprašanja, katerih kultura in ideje so bližje prevladujočim mednarodnim normam in katerih verodostojnost v tujini krepijo njihove vrednote in politike.« Joseph S. Nye

V napredujočih procesih globalizacije in ob številnih svetovnih krizah države izgubljajo svojo realno moč in nadzor, lahko pa pridobivajo vpliv in t. i. mehko moč, ki izhajata iz kulturnih, vrednostnih in komunikacijskih atributov države. Medtem ko se je v preteklosti že govorilo o »koncu civilizacij, diplomacije ali celo demokracij«, pravila realpolitične igre in interesi v mednarodni skupnosti tudi danes ostajajo podobni, spreminjajo se le načini in vzorci delovanja, zlasti pa dinamika mednarodnih odnosov, na katero v veliki meri vplivajo tehnološke spremembe in družbeni mediji.

Novi kontekst mednarodnih odnosov pravzaprav narekuje še več diplomacije in komuniciranja, pri čemer komunikacija ni sama sebi namen, temveč je vezana na konkretno zunanjepolitično vsebino, učinke, vrednote in norme. Tradicionalne funkcije diplomacije dopolnjujejo in nadgrajujejo (v smislu dodane vrednosti) mrežni, komunikacijski, tržni načini delovanja. Če želi biti sodobna diplomacija – zlasti malih držav – v aktualnih razmerah učinkovita, mora na različnih ravneh delovati vključujoče in sinergično, hkrati pa tudi transparentno, komunikativno in kreativno.

V sodobnem svetu si države in mednarodne organizacije prizadevajo za čim boljše celostno predstavitev, da bi okrepile svojo prepoznavnost in ugled, s tem pa svojo prepričevalno moč za doseganje zunanjepolitičnih ciljev. Države tekmujejo in »bijejo vojne« v globalnem medijskem in komunikacijskem prostoru, vključujejo se v »konkurenčno trženje«, s čimer si zagotavljajo zvestobo in zadovoljstvo – najprej svojih in nato še tujih državljanov. V zaostrenih razmerah, kot je vojna v Ukrajini, so aktivnosti intenzivnega strateškega komuniciranja, promocije in javne diplomacije nujne za zagotovitev »varnosti ugleda« in s tem samega preživetja države.

Nacionalna blagovna znamka nastopa kot pomembno orodje za promocijo države, tako vsebinsko kot vizualno je krovna identiteta vseh identitet, ne le trenutne vlade in politike, temveč države, naroda, kulture, ljudi na določenem ozemlju, s skupnimi značilnostmi in vrednotami, za katere velja vsaj načelni nacionalni konsenz. Predstavlja nacionalni izvor, kakovost in dodatno vrednost – na področju gospodarstva, narave, kulture, znanosti, športa, izstopajočih posameznikov, strokovnjakov, mednarodnega delovanja in vloge države v svetu. Nacionalne znamke ni mogoče umetno, agencijsko oblikovati, izhajati mora iz identitete vsake posamezne države, iz njene samopodobe, vizije, nacionalne kulture, ključna je njena subjektivna, čustvena dimenzija – torej to, da se po eni strani z njo identificirajo njeni državljani in da po drugi strani pritegne tujo javnost.

Za večjo prepoznavnost države in posledično krepitev njenega ugleda ter končno za utrditev blagovne znamke je treba veliko vlagati v načrtno komuniciranje in promocijo države kot blagovne znamke, ki jo spremlja in popolnjuje vedenje ljudi, pri čemer gre za dolgoročen, kontinuiran, tudi dinamičen proces. Samo oglaševalske kampanje na področju turizma in sejemske predstavitve ne zadostujejo, nacionalna blagovna znamka s svojimi vsebinami in vizualno podobo mora biti vtkana v vse aktivnosti države v tujini. Pri tem pa seveda velja, da uspešnost komuniciranja in promocije države ključno določata vsebina in kakovost oblikovanja in izvajanja zunanje politike – v duhu reka, da »dejanja govorijo glasneje od besed«.

KONFLIKT V SUDANU: OD BOJA ZA OBLAST DO HUMANITARNE KRIZE BLED STRATEGIC FORUM CONVERSATIONS

Blejski strateški forum je 14. oktobra 2024 na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani gostil dogodek, posvečen konfliktu v Sudanu, ki ga Organizacija združenih narodov opisuje kot eno največjih humanitarnih kriz v svetu. Spopadi, ki so se aprila 2023 začeli med redno vojsko in paravojaško skupino Enota za hitro podporo, so terjali skoraj 15.000 življenj, več kot osem milijonov ljudi pa je bilo prisiljenih zapustiti svoje domove.

Dogodek je odprla mag. Tina Vodnik, vodja Sektorja za Afriko in Bližnji vzhod. V nagovoru je poudarila: *»Storili smo vse, da Sudan ostane v ospredju naše pozornosti. In vendar nismo storili dovolj. Morali bi narediti več, pozvani smo, da naredimo več, in upamo, da bomo naredili več.«*

Gost dogodka, Suleiman Jamous, starešina ljudstva Zaghawa in humanitarni koordinator darfurskih upornikov, je spregovoril o nasilju, ki ga doživljajo sudanski civilisti, in izrazil upanje: *»Za zdaj je Darfur varen, inšala, upam, da bo mir v prihodnosti.«* Idris Fadul in Nagmi Sidahmed sta delila pretresljiva pričevanja o uničenju in razseljevanju, ki ju je povzročila vojna.

Tomo Križnar in Bojana Pivk Križnar sta opozorila na globalno ignoranco do sudanske krize. Tomo Križnar je opozoril: *»Vedno smo našli, kar smo iskali, od mineralov, zlata do uporabe ljudi kot sužnjev. Zdaj, ko gre za genocid, gledamo stran.«*

Razpravljavci so se posvetili ključnim vprašanjem, kot so potreba po mednarodni humanitarni pomoči, odgovornost za vojne zločine in vpliv konflikta na sosednje države. Dogodek je bil jasen poziv k solidarnosti in ukrepanju za reševanje največje humanitarne krize našega časa.

Ta okrogla miza, ki jo je Blejski strateški forum organiziral v sodelovanju s Fakulteto za družbene vede, je bila hkrati uvod v serijo dogodkov, ki jih bo forum organiziral v letu 2025. S tem bo še okrepil svojo vlogo vključujoče platforme za slovensko in tujo javnost, namenjene strateškemu komuniciranju in predstavitvi sodobnih izzivov in vprašanj, ki bodo ključno zaznamovala našo prihodnost.

Naslednji takšen dogodek bo 17. februarja, prav tako v sodelovanju s Fakulteto za družbene vede, ko bomo predstavili rezultate oziroma poročilo strateškega predvidevanja (*foresight*), ki ga je pripravilo Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve pod vodstvom veleposlanice Sabine Stadler. Analizirali bomo ključne trende v geostrateškem prostoru prihodnosti ter skupaj z akademsko sfero in civilno družbo razpravljali o vlogi in odzivanju Slovenije na izzive, ki so pred nami.

SLOVENSKI DIPLOMATI IN LATINSKA AMERIKA

Po preglednem dokumentu o slovenskih diplomatih v obdobju med letoma 1945 in 1991, ki smo ga nedavno pripravili in objavili v Službi za strateške študije in analize, tokrat predstavljamo del te raziskave, posvečen diplomatom iz Slovenije, ki so v obdobju nekdanje jugoslovanske države pustili svojo sled v Latinski Ameriki.

Jugoslavija je predstavništva na celini (Buenos Aires, Montevideo, Santiago in Rio) nasledila od kraljevine, zaradi močne ekonomske in pozneje politične diaspore pa je odnosom z oddaljeno Latinsko Ameriko posvečala posebno pozornost, še posebej po letu 1948.

V prvih letih po vojni je bil na omenjenih predstavništvih velik delež diplomatov iz Slovenije, poslanik Izidor Cankar pa je v Argentini (in nerezidenčno tudi v Braziliji) služboval že pred vojno (1936–1942). Njegov prvi sodelavec je bil Viktor Kjuder, ki je kot odpravnik poslov potem nekaj časa vodil predstavništvo, dokler ga ni leta 1946 prevzel slovenski general Franc Pirc. Prvi ekonomski predstavnik nove države v Argentini je bil Prekmurec Rudi Čačinovič, pozneje ugleden diplomat. Avtorja bilateralnega trgovinskega sporazuma pa sta bila Slovenca Dušan Čehovin in Line Žagar, izvrstna pravnik in ekonomista. Sporazum in leta 1949 ustanovljena mešana trgovinska zbornica sta omogočila skokovit porast trgovinske menjave.

Iz poznejšega obdobja omenimo veleposlanika v Argentini in Paragvaju (1963–1967) in potem še v Venezueli (1974–1979) Pavla Bojca iz Ribnice. Velik poznavalec celine je bil tudi Anton Kacjan, ki je služboval v Argentini, bil prvi odpravnik poslov v Boliviji ter po mandatu v Clevelandu (kjer je bil prvi generalni konzul) zadnji jugoslovanski veleposlanik v Ekvadorju (1987–1991). Beograjski Slovenec Uroš Markič je vodil veleposlaništvo v Kolumbiji (1984–1988), prej pa je služboval v Venezueli in kot ekonomski svetnik v Riu. Odličen poznavalec celine je bil Novomeščan Emil Durini, vodja Sektorja za Latinsko Ameriko v Beogradu, ki je kot diplomat služboval v Argentini, Mehiki in Peruju ter bil od 1978 do 1982 veleposlanik v Kostariki, akreditiran tudi v Hondurasu, Nikaragvi in Salvadorju. Tudi diplomat Ronald Strelec je posvetil kariero Latinski Ameriki: služboval je v Buenos Airesu, v Havani in Managui. Milan Zupan iz Žalca pa je postal leta 1976 prvi rezidenčni veleposlanik Jugoslavije v Gvajani.

Stavba nekdanjega skupnega veleposlaništva v Brasilii. Slovenija jo je prevzela leta 2016, stavba ni več v njeni lasti /Avtor: MZEZ

Iz poznejšega obdobja omenimo veleposlanika v Argentini in Paragvaju (1963–1967) in potem še v Venezueli (1974–1979) Pavla Bojca iz Ribnice. Velik poznavalec celine je bil tudi Anton Kacjan, ki je služboval v Argentini, bil prvi odpravnik poslov v Boliviji ter po mandatu v Clevelandu (kjer je bil prvi generalni konzul) zadnji jugoslovanski veleposlanik v Ekvadorju (1987–1991). Beograjski Slovenec Uroš Markič je vodil veleposlaništvo v Kolumbiji (1984–1988), prej pa je služboval v Venezueli in kot ekonomski svetnik v Riu. Odličen poznavalec celine je bil Novomeščan Emil Durini, vodja Sektorja za Latinsko Ameriko v Beogradu, ki je kot diplomat služboval v Argentini, Mehiki in Peruju ter bil od 1978 do 1982 veleposlanik v Kostariki, akreditiran tudi v Hondurasu, Nikaragvi in Salvadorju.

Tudi diplomat Ronald Strelec je posvetil kariero Latinski Ameriki: služboval je v Buenos Airesu, v Havani in Managui. Milan Zupan iz Žalca pa je postal leta 1976 prvi rezidenčni veleposlanik Jugoslavije v Gvajani.

Na tej celini so v času Jugoslavije službovali še slovenski diplomati Bogdan Benko (Brazilija), Aljaž Gosnar (Gvajana in Panama), Bernard Kavčič (Argentina), Marjan Kunc (Brazilija in Čile), Ivan Majcen (Argentina), Hinko Raspor (Argentina, Urugvaj, Mehika, Kuba), Rudolf Videtič (Venezuela) in drugi. Omeniti velja še Josefino Kadunc, predsednico lojalne jugoslovanske migracije v Braziliji, ter zelo odmevno turnejo novinarja Tanjuga in poznejšega diplomata Jožeta Smoleta, ki je decembra 1952 kot prvi iz Jugoslavije opravil intervjuje z več predsedniki v Latinski Ameriki, kar je okrepilo poznavanje nove države in spodbudilo politični dialog celine z Jugoslavijo.

SLOVENSKA ORGANIZATORJA MEDN. FESTIVALA DOKUMENTARNE FOTOGRAFIJE V BOLIVIJI PRIVABILA VEČ TISOČ OBISKOVALCEV

V bolivijskem mestu Santa Cruz de la Sierra je Veleposlaništvo Slovenije v Brasilii že drugič zapored podprlo mednarodni festival dokumentarne fotografije, edini tovrstni festival v državi. Idejna realizatorka festivala, ki je potekal med 18. in 24. novembrom 2024 v eni najpomembnejših kulturnih institucij v državi, Galeriji Manzana I, je v Boliviji živeča slovenska umetnica in slikarka ter častna konzulka Republike Slovenije Marija (Ejti) Štih.

Programski vodja festivala in večkrat nagrajeni slovenski fotograf Matjaž Krivic je k sodelovanju povabil deset fotoreporterjev iz Slovenije, ZDA, Danske, Ukrajine, Madžarske, Peruja, Gruzije, Čila in Švice. Njihova izbrana dela bodo na ogled do februarja.

Poleg festivala so potekale tudi delavnice, na katerih je sodelovalo več kot 20 svetovno uveljavljenih fotoreporterjev, ki so prenašali svoje znanje in dragocene izkušnje na več kot 200 sodelujočih ljubiteljskih, neodvisnih in profesionalnih fotografov ter študentov z različnih koncev države. Za mnoge je bila udeležba na festivalu v državi velikih razdalj, slabih povezav in pomanjkanja goriva precejšen izziv.

Po besedah Ejti Štih je mladim udeležba na festivalu pomenila navdih za naprej. Festival je pokazal, da bodo dobre zgodbe vedno našle pot do slušateljev in da želja po kulturnem izražanju ter povezovanju premaga morebitne ovire na poti. V prvem tednu si je razstavo ogledalo več tisoč navdušenih obiskovalcev.

Veseli smo, da lahko prispevamo svoj delež k tej uspešni kreativni zgodbi, ki pomeni tudi dobro promocijo Slovenije.

Številni obiskovalci festivala
Avtor: Galerija Manzana I

Organizatorji in ustvarjalci
Avtor: Galerija Manzana I

Eden izmed razstavnih prostorov v Santa Cruz della Sierra
Avtor: Galerija Manzana I

MALO NAZAJ IN MALO NAPREJ

USPEŠNO OPRAVLJENO

- 18.–20. december 2024: 28. posvet slovenske diplomacije
- 18. december 2024: sprejetje nove Strategije zunanje politike Republike Slovenije
- 1. januar 2025: prevzem predsedovanja pobudi MED9
- 1. januar: začetek polnopravnega članstva Slovenije v Evropski vesoljski agenciji (ESA)
- 12.–13. januar: predsedovanje Slovenije Skupščini Mednarodne agencije za energijo iz obnovljivih virov (IRENA)

PRIPRAVLJAMO SE NA

- 25. januar: (smučarski) tek diplomatov, politikov in gospodarstvenikov, Pokljuka
- 8. februar: odprtje Evropske prestolnice kulture GO! 2025 (Nova Gorica – Gorica)
- 17. februar: predstavitev projekta strateškega predvidevanja MZEZ na Fakulteti za družbene vede

MISEL ZA KONEC

»Tisoč milj dolgo potovanje se začne z enim samim korakom.«

Diplomatski zvezek je informativno glasilo o diplomaciji, mednarodnih odnosih in globalnih dogajanjih. Izdan je le v elektronski obliki. Izhaja šestkrat letno (na 2 meseca).

Vsebina ni nujno odraz uradnih stališč Ministrstva za zunanje in evropske zadeve.

UREDNIKA: veleposlanica Sabina Stadler Repnik; NAMESTNICA UREDNICE: Marjana Prvinšek Bokal
TAJNICA UREDNIŠTVA: Klementina Goličnik
LEKTORIRANJE: Nanika Holz

NASLOV UREDNIŠTVA: MZEZ, Služba za strateške študije in analize
Grad Jable, Grajska 1, Loka pri Mengšu, 1234 Mengeš
Tel. 01 478 67 20, e-naslov: zan.mzez@gov.si
Izdaja: januar 2025, ISSN 33023-9036